

VASARA – KELIONIŲ METAS

Prieš kelias savaites oficialiai prasidėjęs vasaros sezonas daugeliui mūsų siejasi su kelionėmis bei atostogomis. Ką derėtų žinoti, prieš leidžiantis į kelionę? Pirmiausia, pagal šiais metais sugriežtintas kelionių taisykles, visi asmenys, gyvenantys JAV ir keliaujantys į bet kurią Vakarų pusrutulyje esančią valstybę, privalo turėti pasus - netgi jei anksčiau tam tikrose šalyse to nebuvo reikalaujama. Tai reiškia, kad, planuojant vykti į tokias populiarias “amžinų atostogų” šalis, kaip Meksika, Bermudų salos, Karibų regiono šalys, taip pat – į Kanadą bei Pietų Ameriką, reikėtų iš anksto pasirūpinti galiojančiu pasu.

Apsirūpinus dokumentais, pats laikas rinktis kelionę. Maršrutų bei paslaugų įvairovė pritrūkia net ir patyrusius keliauninkus. Deja, per keletą pastarųjų metų itin padaugėjęs sukčiavimo atvejų, susijusių su kelionių verslu, grėsmė likti apgautiems bei susigadinti ilgai lauktą poilsį yra didesnė, nei bet kada anksčiau. Vartotojų teisių apsaugos organizacijos nuolat gauna nusiskundimų dėl “pernelyg puikiai skambančių” kelionių pasiūlymų, kuriais užverčiamos eilinių piliečių elektroninio ir paprasto pašto dėžutės, atakuojami telefonai bei fakso aparatai. Įprasti įkyrėjimo būdai – atsiunčiami pranešimai apie “nemokamą” arba neįtikėtinai mažai kainuojančią kelionę, kurią būtina “kuo greičiau” užsisakyti. Taip pat – įvairių nuolaidų kortelių bei narysčių “kelionių klubuose” pasiūlymai.

Įvykus apgavystėms, dažniausiai prarandami sumokėti pinigai ir į kelionę apskritai nenuvykstama. Kartais nuvykus negaunama visų žadėtų paslaugų, arba paaiškėja, kad už kelionę reikia dar nemažai primokėti. Net jei sąlyginai pasiseka, vis viena gali tekti net keletą dienų brangaus poilsiu skirto laiko praleisti “privalomuose” seminaruose, apie kuriuos buvo nutylėta ir kurių tikslas- įsiūlyti Jums nereikalingų paslaugų ar investicijų. Pagaliau, kelionių organizatoriai – apgavikai netęsi pažadų grąžinti pinigus, jei nutariate kelionės atsisakyti ar esate kuo nors nepatenkinti.

Paprastai apgavikų tikslas – įsiūlyti Jums kelionę, kurios kitu atveju niekuomet nepirktumėte. Todėl reikėtų neskubėti mokėti pinigų, neturint raštiškos sutarties, kur būtų išvardintos konkrečios paslaugos, už kurias mokate, taip pat – kelionės atsisakymo ir pakeitimo sąlygos. Nespręskite apie kelionių organizatorių vien iš jo svetainės internete ar brangaus laiškinio popieriaus – pasidomėkite smulkiau, kiek laiko kompanija egzistuoja, kaip apie ją atsiliepia buvę klientai. Geriau, jei turėtumėte reikalų su kompanija, kuri priklauso kokiam nors nacionalinei kelionių organizavimo asociacijai, pvz., American Society of Travel Agents arba National Tour Association.

Susigundžius iš pirmo žvilgsnio įtartinais, bet itin patraukliais, pasiūlymais, pravartu būtų gauti kuo išsamesnę informaciją, susijusią su kelione – avialinijų, viešbučių, kruizinių laivų pavadinimus, skrydžių numerius, smulkius ekskursijų aprašymus ir t.t. Po to – paskambinti visiems nurodytiems paslaugų tiekėjams ir įsitikinti, kad reikiamos paslaugos iš tiesų rezervuotos. Galiausiai, jei užsisakote kelionę likus ne daugiau nei porai mėnesių iki jos pradžios, susimokėkite kredito kortele - daugelis kredito kompanijų numato galimybę susigrąžinti pinigus, jei, apgaulės atveju, užginčytumėte pirkinį ne vėliau, nei per 60 dienų nuo jo įsigyjimo.

Daugelis žmonių, planuodami keliones, pasimeta, išgirdę pasiūlymą įsigyti kelionių draudimą. Papildomų pinigų mokėti už tai paprastai nesinori, kita vertus, kelionių organizatorių įtikinėjimai bei kadaise girdėtos istorijos apie stichines nelaimes,

pavojus sveikatai ir prarastą bagažą sunkiai leidžia tiesiog numoti į raginimus ranka. Vertėtų žinoti, kad kelionių draudimas būna įvairių tipų, ir, vėlgi, prašyti kuo smulkesnės informacijos, būtinai raštu, apie tai, kas konkrečiai įeina į Jums siūlomą paslaugą. Tuo labiau, kad bagažo praradimo atveju, net ir neturėdami draudimo, paprastai turite teisę išsireikalauti tam tikrą nustatytą sumą iš jį pradanginusios avialinijos, o susirgę svečioje šalyje greičiausiai galėsite pasinaudoti ir jau turimu sveikatos draudimu. Pavogtų daiktų sukeltus nuostolius gali padengti vadinamasis “namų savininkų draudimas” (Homeowners’ Insurance).

Pagrindinės kelionių draudimo rūšys yra šios:

- **Kelionės atšaukimo ir sutrukdymo** (Trip Cancellation and Interruption) – apima riziką, kad Jūsų planai gali netikėtai pasikeisti ir dėl to negalėsite vykti į kelionę ar turėsite ją baigti anksčiau, nei planavote. Konkretus draudimas, kurį perkate, gali apimti visus ar kai kuriuos iš šių ar panašių atvejų: Jūsų ar artimųjų rimtos ligos, mirties, nelaimingų atsitikimų ir t.t.. Kita vertus, draudimas gali atsisakyti padengti nuostolius (grąžinti pinigus už kelionę) jei Jūsų sveikata staiga pablogėtų dėl jau turimos, įsisenėjusios ligos.
- **Skubios medicininės evakuacijos** (Emergency Medical Evacuation) – pravers jei ketinate leisti į kokius nors pavojingus nuotykius ir vykstate į vietovę, kurioje praktiškai nėra medicinos įstaigų. Kur bebūtumėte, prireikus būsite nugabenti į artimiausią ligoninę, galinčią suteikti pagalbą.
- **Bagazo praradimo** (Baggage Loss) – dėl jau minėtos avialinijų atsakomybės už keleivių bagažą, papildomas draudimas gali būti naudingas tik jei į kelionę vežatės turto už daugiau nei 2500 dolerių – tuomet, jį praradus ar kam nors sugadinus, galite tikėtis nuostolių atlyginimo.

Neskubėkite pirkti draudimo iš kelionių agento – galbūt geriau būtų pasisieškoti nepriklausomos kompanijos. Tai pat vertėtų nepamiršti, kad, apmokėjus kelionę kredito kortele, kartais automatiškai suteikiamas ir jos draudimas, kurį savo klientams kaip dovaną taiko kredito kompanijos.

Pagal “Better Business Bureau” bei žiniasklaidos informaciją parengė Vaida Maleckaitė.